Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

z 27. apríla 2023 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Článok 63 ZFEÚ – Voľný pohyb kapitálu – Daň z príjmov právnických osôb – Zdanenie príjmov z nehnuteľností nachádzajúcich sa na území členského štátu – Rozdielne zaobchádzanie s fondmi rezidentmi a fondmi nerezidentmi – Oslobodenie výlučne fondov rezidentov od dane – Porovnateľnosť situácií – Zohľadnenie daňového systému investorov – Neexistencia – Odôvodnenie – Potreba zachovať koherenciu vnútroštátneho daňového systému – Potreba zachovať vyvážené rozdelenie daňovej právomoci medzi členskými štátmi – Neexistencia“

Vo veci C-537/20,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Bundesfinanzhof (Spolkový finančný súd, Nemecko) z 18. decembra 2019 a doručený Súdnemu dvoru 21. októbra 2020, ktorý súvisí s konaním:

L Fund

proti

Finanzamt D,

za účasti:

Bundesministerium der Finanzen,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory A. Arabadžiev, sudcovia P. G. Xuereb (spravodajca), T. von Danwitz, A. Kumin a I. Ziemele,

generálny advokát: G. Pitruzzella,

tajomník: S. Beer, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 20. októbra 2022,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– L Fund, v zastúpení: K. Rohde, Rechtsanwalt,

* Jazyk konania: nemčina.

– nemecká vláda, v zastúpení: J. Möller a R. Kanitz, splnomocnení zástupcovia,

– Európska komisia, v zastúpení: B. Martenczuk, W. Roels a V. Uher, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 63 ZFEÚ.

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi fondom L Fund na jednej strane a Finanzamt D (Daňový úrad D, Nemecko) na druhej strane vo veci zdanenia fondu L Fund daňou z príjmov právnických osôb za zdaňovacie obdobia 2008 až 2010 (ďalej len „sporné zdaňovacie obdobia“).

Právny rámec

Nemecké právo

3 Ustanovenie § 1 ods. 1 bod 5 Körperschaftsteuergesetz (zákon o dani z príjmov právnických osôb) v znení účinnom v čase sporných zdaňovacích období (ďalej len „KStG“) stanovuje:

„Neobmedzená daňová povinnosť

1. Neobmedzenej dani z príjmu právnických osôb podliehajú tieto spoločnosti, združenia osôb a majetkové podstaty, ktoré majú svoje vedenie alebo sídlo v tuzemsku:

…

(5) združenia, inštitúcie, nadácie a iný účelový majetok podľa súkromného práva bez právnej subjektivity.“

4 Ustanovenie § 2 bod 1 KStG stanovuje:

„Obmedzená daňová povinnosť

Obmedzenej dani z príjmu právnických osôb podliehajú:

1. spoločnosti, združenia osôb a majetkové fondy, ktoré nemajú vedenie ani sídlo v tuzemsku, s ich domácimi príjmami.“

5 Podľa § 1 Investmentsteuergesetz 2004 (zákon o dani z investícií z roku 2004) v znení účinnom v čase sporných zdaňovacích období (ďalej len „InvStG 2004“) s názvom „Pôsobnosť a vymedzenie pojmov“:

„Tento zákon sa vzťahuje na:

1. podniky kolektívneho investovania založené podľa vnútroštátneho práva do prevoditeľných cenných papierov v zmysle § 2 ods. 1 Investmentgesetz [(zákon o investíciách, ďalej len ‚InvG‘)] alebo na akciovú investičnú spoločnosť v zmysle § 2 ods. 5 [InvG] (investičná spoločnosť založená podľa vnútroštátneho práva), ako aj na podiely v týchto subjektoch (podiely v podnikoch kolektívneho investovania založené podľa vnútroštátneho práva),

2. zahraničné podniky kolektívneho investovania a podiely v týchto podnikoch v zmysle § 2 ods. 8 a 9 [InvG].

…“

6 Ustanovenie § 2 InvStG 2004, nazvaného „Výnosy z podielov“, v odseku 1 stanovuje:

„Výnosy vyplatené z podielov v podnikoch kolektívneho investovania a výnosy porovnateľné s vyplatenými podielmi, ako aj sprostredkované výnosy patria medzi príjmy z kapitálu v zmysle § 20 ods. 1 bodu Einkommensteuergesetz [(zákon o dani z príjmu, ďalej len ‚EStG‘)]…“

7 Ustanovenie § 4 toho istého nariadenia s názvom „Príjmy dosiahnuté v zahraničí“ v odseku 2 uvádza:

„Ak výnosy vyplatené z podielov v podnikoch kolektívneho investovania a výnosy porovnateľné s vyplatenými podielmi zahŕňajú príjmy pochádzajúce z iného štátu, ktoré v tomto štáte podliehajú dani odpočítateľnej z dane z príjmu alebo z dane právnických osôb podľa § 34c ods. 1 [EStG] alebo § 26 ods. 1 [KStG] alebo podľa dohovoru o zamedzení dvojitého zdanenia daňou, tak v prípade investorov s neobmedzenou daňovou povinnosťou sa vyrubená a zaplatená zahraničná daň znížená o nárok na daňovú úľavu započíta do časti dane z príjmu alebo z dane z príjmov právnických osôb, ktorá zodpovedá takýmto zahraničným príjmom zvýšeným o pomernú časť zahraničnej dane. … Ak výnosy vyplatené z podielov v zahraničných podnikoch kolektívneho investovania a príjmy porovnateľné takýmto vyplateným podielom zahŕňajú príjmy podliehajúce dani z príjmov z kapitálového majetku v Nemecku, tieto príjmy, ako aj daň z nich vybraná v Nemecku sa na účely ich odpočtu v rámci uplatnenia § 7 ods. 1 považujú za zahraničné príjmy a dane v zmysle prvej vety. …“

8 Ustanovenie § 7 InvStG 2004, nazvaného „Daň z kapitálových výnosov“, v odseku 1 bode 1 stanovuje:

„Zrážky z kapitálových výnosov sa vzťahujú na:

1. výnosy vyplatené v zmysle § 2 ods. 1…“

9 Ustanovenie § 11 InvStG 2004, nazvaného „Účelový majetok, oslobodenie od dane a daňová kontrola“, v odseku 1 stanovuje:

„So štatutárnymi podnikmi kolektívneho investovania otvoreného typu, ktoré upravuje vnútroštátne právo, sa zaobchádza rovnako ako s účelovým majetkom v zmysle § 1 ods. 1 bodu 5 [KStG]. Sú

oslobodené od dane z príjmov právnických osôb a od dane z príjmov živnostníkov. Druhá veta sa vzťahuje aj na investičné akciové spoločnosti. …“

10 Ustanovenie § 15 InvStG 2004, nazvaného „Špecializované štatutárne podniky kolektívneho investovania otvoreného typu upravené vnútroštátnym právom“, v odseku 2 stanovuje:

„Príjmy z prenájmu a nájmu nehnuteľností a vecných práv, ktoré sa považujú za nehnuteľnosti nachádzajúce sa v tuzemsku, ako aj zisky z transakcií súkromného predaja takýchto nehnuteľností a práv sa vykazujú samostatne. Tieto príjmy sa považujú za príjmy priamo dosiahnuté investorom s obmedzenou daňovou povinnosťou v zmysle § 49 ods. 1 bodu 2 písm. f), § 49 ods. 1 bodu 6 alebo § 49 ods. 1 bodu 8 [EStG]. To isté platí pre uplatnenie ustanovení dohovorov o zamedzení dvojitého zdanenia. § 7 sa uplatní *mutatis mutandis* so sadzbou dane z príjmov vo výške 25 % a zrážkovou daňou z kapitálových výnosov investičnou spoločnosťou. …“

11 Ustanovenie § 2 ods. 8 a 9 InvG v znení účinnom počas sporných zdaňovacích období znie:

„8. Zahraničné podniky kolektívneho investovania sú podniky kolektívneho investovania v zmysle § 1 druhej vety, ktoré sa riadia právom iného štátu. Predpokladá sa, že sú v súlade so zásadou rozloženia rizík, aj keď vo významnej miere pozostávajú z podielov na jednej alebo viacerých iných investíciách a tieto iné investície sú investované priamo alebo nepriamo v súlade s touto zásadou.

9. Podiely v zahraničných podnikoch kolektívneho investovania sú podiely v zahraničných podnikoch kolektívneho investovania emitované podnikom so sídlom v zahraničí (zahraničná investičná spoločnosť), za ktorých vrátenie môže investor požadovať náhradu alebo ktorých spätné odkúpenie nemôže požadovať, pričom zahraničná investičná spoločnosť v tomto prípade podlieha prudenciálnemu dohľadu nad aktívami určenými na kolektívne investovanie v štáte, v ktorom má svoje sídlo.“

Luxemburské právo

12 Loi du 13 février 2007 relative aux fonds d’investissement spécialisés (zákon z 13. februára 2007 o špecializovaných investičných fondoch, *Mémorial* A 2007, č. 13) v článku 66 ods. 1 stanovuje, že „okrem kapitálovej dane z tvorby a zvýšenia kapitálu v občianskych a obchodných spoločnostiach a dane z predplatného uvedenej v článku 68 [tohto zákona], špecializované investičné fondy, na ktoré sa vzťahuje tento zákon, nepodliehajú žiadnej inej dani“.

Spor vo veci samej, prejudiciálna otázka a konanie na Súdnom dvore

13 Žalobca vo veci samej, L Fund, je realitný investičný fond založený vo forme špecializovaného investičného fondu podľa luxemburského práva, ktorého sídlo ani vedenie sa nenachádzajú v Nemecku.

14 L Fund je fond uzavretého typu, ktorý má len dvoch inštitucionálnych investorov, ktorých sídlo ani vedenie sa nenachádzajú v Nemecku.

15 Podľa luxemburského práva L Fund ako špecializovaný investičný fond nepodlieha dani v Luxembursku, s výnimkou dane z tvorby a zvyšovania kapitálu v občianskych a obchodných spoločnostiach, ako aj dane z predplatného stanovenej v článku 68 zákona o špecializovaných investičných fondoch. Podľa tohto práva dividendy vyplácané fondom L Fund nepodliehajú zrážkovej dani v Luxembursku a nezdaňujú sa na úrovni investorov nerezidentov.

16 Počas sporných zdaňovacích období L Fund dosahoval príjmy z prenájmu svojich nehnuteľností nachádzajúcich sa v Nemecku, ako aj z predaja niektorých z nich.

17 V júli 2013 tento fond podal daňové priznania k dani z príjmov právnických osôb za sporné zdaňovacie obdobia z dôvodu svojej obmedzenej daňovej povinnosti k tejto dani, pričom spresnil, že podľa jeho názoru nepodlieha dani z príjmov právnických osôb v Nemecku.

18 Daňový úrad D sa však domnieval, že L Fund obmedzene podlieha dani z príjmov právnických osôb, a vydal daňové výmery za sporné zdaňovacie obdobia.

19 L Fund napadol tieto výmery na Finanzgericht Münster (Finančný súd Münster, Nemecko), ktorý rozsudkom z 20. apríla 2017 v podstate potvrdil tieto výmery.

20 L Fund podal proti tomuto rozsudku opravný prostriedok „Revision“ na Bundesfinanzhof (Spolkový finančný súd, Nemecko), ktorý je vnútroštátnym súdom a ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania v tejto veci.

21 Tento súd poznamenáva, že podľa § 2 bodu 1 KStG L Fund, ktorého sídlo ani vedenie sa nenachádzajú v Nemecku, obmedzene podlieha dani z príjmov právnických osôb z dôvodu všetkých príjmov, ktoré dosiahol na území tohto členského štátu. Nevzťahuje sa naň žiadne oslobodenie osobnej alebo vecnej povahy. Na rozdiel od spoločných investičných fondov otvoreného typu upravených vnútroštátnym právom sa totiž na L Fund nemôže vzťahovať oslobodenie od dane z príjmov právnických osôb stanovené v § 11 ods. 1 druhej vete InvStG 2004, keďže podľa § 1 ods. 1 bodu 2 InvStG 2004 v spojení s § 2 ods. 8 InvG v znení účinnom počas sporných zdaňovacích období je L Fund zahraničným fondom.

22 V tomto kontexte sa uvedený súd pýta, či je vylúčenie zahraničného fondu z možnosti využiť toto oslobodenie od dane zlučiteľné s právom Únie.

23 V tejto súvislosti tento súd poukazuje na existenciu rozdielnych stanovísk a uvádza, že vzhľadom na osobitosti nemeckého daňového práva by toto vylúčenie mohlo byť zlučiteľné s článkom 63 ZFEÚ.

24 Pokiaľ ide o tieto osobitosti, vnútroštátny súd vysvetľuje, že oslobodenie fondov založených podľa vnútroštátneho práva od dane z príjmov právnických osôb stanovené v § 11 ods. 1 druhej vete InvStG 2004 predstavuje uplatnenie zásady transparentnosti, podľa ktorej sa príjmy zdaňujú na úrovni investorov iba raz. V súlade s § 2 ods. 1 InvStG 2004 musia zaplatiť daň z dividend, ktoré im boli vyplatené, alebo z príjmov zodpovedajúcich takémuto vyplateniu, ak ide o fond, ktorý získané výnosy hromadí.

25 V prípade špecializovaných realitných investičných fondov založených podľa vnútroštátneho práva, ktoré združujú výlučne zahraničných investorov nerezidentov v súlade s § 15 ods. 2 druhou vetou InvStG 2004, príjmy z nehnuteľností dosiahnuté takýmto fondom na nemeckom

území sú priamo priradené dotknutým investorom nerezidentom ako vlastné príjmy a v obmedzenej miere zdaniteľné príjmy. Na účely zabezpečenia zdanenia investorov nerezidentov má fond povinnosť vykonať zrážkovú daň podľa § 15 ods. 2 štvrtej vety InvStG 2004.

26 Vnútroštátny súd uvádza, že uplatnenie zásady transparentnosti by zodpovedalo vôli zákonodarcu zabrániť tomu, aby sa investori nerezidenti, ktorí, ak by investovali priamo do nehnuteľností nachádzajúcich sa v tuzemsku, podliehali obmedzenej daňovej povinnosti, vyhli tomuto zdaneniu tým, že vykonajú uvedenú investíciu prostredníctvom špecializovaného realitného investičného fondu. Zásada transparentnosti by viedla k zdaneniu investorov nerezidentov, ako keby uskutočnili priame investície.

27 Naopak v prípade špecializovaných realitných investičných fondov nerezidentov sú príjmy z nehnuteľností dosiahnuté na nemeckom území zdaňované fondom, ktorý je zdaniteľnou osobou na účely dane z príjmov právnických osôb, keďže sa naň nevzťahuje oslobodenie stanovené v § 11 ods. 1 druhej vete InvStG 2004, zatiaľ čo investori nerezidenti tohto fondu nie sú zdanení, keďže § 15 ods. 2 druhá veta InvStG 2004 sa uplatňuje len na špecializované realitné investičné fondy založené podľa vnútroštátneho práva.

28 V oboch prípadoch sa teda príjmy dosiahnuté v Nemecku investormi nerezidentmi zdaňujú len raz, ale na rôznych úrovniach. Toto rozdielne daňové zaobchádzanie vyplýva zo skutočnosti, že v prípade špecializovaných realitných investičných fondov nerezidentov združujúcich investorov nerezidentov, nemecký zákonodarca nemôže z dôvodu zásady teritoriality orgánu verejnej moci zaručiť zrážkovou daňou právo Spolkovej republiky Nemecko ako členského štátu, na ktorého území sa nachádzajú predmetné nehnuteľnosti, zdaniť týchto investorov nerezidentov.

29 V prejednávanej veci tak L Fund ako zahraničný špecializovaný realitný investičný fond podlieha dani z príjmov právnických osôb z dôvodu príjmov, ktoré dosahuje z nehnuteľností nachádzajúcich sa v Nemecku, zatiaľ čo jeho dvaja inštitucionálni investori nerezidenti nepodliehajú dani v tomto členskom štáte.

30 Naopak, špecializovaný realitný investičný fond založený podľa vnútroštátneho práva, ktorý združuje dvoch inštitucionálnych investorov nerezidentov, nepodlieha dani z príjmov právnických osôb v Nemecku z týchto príjmov z dôvodu ich priradenia týmto investorom.

31 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy sa vnútroštátny súd po prvé pýta, či oslobodenie stanovené v § 11 ods. 1 druhej vete InvStG 2004 predstavuje obmedzenie pohybu kapitálu v zmysle článku 63 ods. 1 ZFEÚ. Uvedený súd má na jednej stane pochybnosti o tom, či by uvedené oslobodenie mohlo odradiť investorov nerezidentov od investovania do nehnuteľností nachádzajúcich sa na nemeckom území, keďže príjmy z nehnuteľností dosiahnuté z takéhoto majetku sa zdaňujú len raz, a to tak v prípade špecializovaných realitných investičných fondov rezidentov, ako aj nerezidentov, ale toto zdanenie sa uskutočňuje na rôznych úrovniach.

32 Na druhej strane nie je isté ani to, či uvedené oslobodenie od dane odrádza vnútroštátnych investorov od nadobúdania podielov v špecializovaných realitných investičných fondoch nerezidentoch. Dvojité zdanenie vyplývajúce z obmedzeného zdanenia týchto fondov daňou z príjmov právnických osôb a zo zdanenia týchto investorov z kapitálových výnosov z dividend vyplácaných uvedenými fondmi je z veľkej časti zrušené na základe odpočítania dane stanoveného v § 4 ods. 2 siedmej vete InvStG 2004. Okrem toho, keďže špecializovaný fond slúži ako investičný

nástroj pre veľmi obmedzený okruh inštitucionálnych investorov na účely investovania do špecifického cieľa, prítomnosť potenciálnych vnútroštátnych inštitucionálnych investorov by sa mohla javiť ako čisto teoretická možnosť.

33 Po druhé sa vnútroštátny súd pýta, či sa špecializované realitné investičné fondy nerezidenti a špecializované realitné investičné fondy založené podľa vnútroštátneho práva nachádzajú v porovnateľnej situácii. Podľa uvedeného súdu špecializované realitné investičné fondy založené podľa vnútroštátneho práva združujúce inštitucionálnych investorov nerezidentov nie sú zdaňované daňou z príjmov právnických osôb z dôvodu priameho priradenia príjmov z nehnuteľností investorom nerezidentom, stanoveného v § 15 ods. 2 druhej vete InvStG 2004, a výslovného obmedzeného zdanenia týchto príjmov daňou z príjmov právnických osôb, čo preukazuje, že vnútroštátny zákonodarca použil daňovú situáciu investorov ako rozlišovacie kritérium na určenie uplatniteľného daňového zaobchádzania a že zdanenie príjmov z nehnuteľností nie je určené na úrovni fondu, ale podľa miesta sídla investorov.

34 Po tretie sa vnútroštátny súd pýta, či oslobodenie len fondov rezidentov stanovené v § 11 ods. 1 druhej vete InvStG 2004 možno odôvodniť naliehavými dôvodmi všeobecného záujmu.

35 Na jednej strane sa podľa tohto súdu možno odvolávať na potrebu zabezpečiť vyvážené rozdelenie daňovej právomoci medzi členskými štátmi s cieľom odôvodniť vylúčenie špecializovaných realitných investičných fondov nerezidentov z uvedeného oslobodenia, pretože zdanenie príjmov z nehnuteľností dosiahnutých z nehnuteľností nachádzajúcich sa na území členského štátu na úrovni uvedených fondov umožňuje zaručiť právo tohto členského štátu zdaniť tieto nehnuteľnosti, pričom toto právo nemožno zaručiť na úrovni zdanenia svojich investorov nerezidentov.

36 Na druhej strane podľa uvedeného súdu, by vylúčenie fondu L Fund z priznania predmetného oslobodenia od dane, mohlo byť odôvodnené potrebou zachovať koherenciu daňového systému, keďže uvedené oslobodenie špecializovaných realitných investičných fondov založených podľa vnútroštátneho práva je kompenzované priamym zdanením inštitucionálnych investorov nerezidentov týchto fondov v súlade s § 15 ods. 2 druhou vetou InvStG 2004.

37 Po štvrté a napokon sa vnútroštátny súd pýta, či odmietnutie priznať oslobodenie od dane špecializovaným realitným investičným fondom nerezidentom nejde nad rámec toho, čo je nevyhnutné na zabezpečenie koherencie nemeckého daňového systému v oblasti investícií.

38 Za týchto podmienok Bundesfinanzhof (Spolkový finančný súd) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Bráni článok 56 ES (teraz článok 63 ZFEÚ) právnej úprave členského štátu, na základe ktorej sú špecializované realitné investičné fondy založené podľa vnútroštátneho práva, ktoré združujú výlučne zahraničných investorov, oslobodené od dane z príjmov právnických osôb, zatiaľ čo zahraničné špeciálne realitné investičné fondy, do ktorých investujú výlučne zahraniční investori, v obmedzenom rozsahu podliehajú dani z príjmov právnických osôb, pokiaľ ide o ich príjmy z prenájmu dosiahnuté v tuzemsku?“

39 V nadväznosti na oznámenie rozsudku zo 17. marca 2022, AllianzGI-Fonds AEVN (C-545/19, EU:C:2022:193), tomuto súdu, uvedený súd informoval Súdny dvor listom z 25. apríla 2022, že si želá zotrvať na svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

O prejudiciálnej otázke

40 Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 63 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že bráni právnej úprave členského štátu, podľa ktorej špecializované realitné investičné fondy nerezidenti v obmedzenej miere podliehajú dani z príjmov právnických osôb, pokiaľ ide o príjmy z nehnuteľností, ktoré dosahujú na území tohto členského štátu, zatiaľ čo špecializované realitné investičné fondy rezidenti sú oslobodené od tejto dane.

41 Podľa judikatúry Súdneho dvora členské štáty musia pri výkone svojej právomoci v oblasti priamych daní rešpektovať právo Únie, a najmä základné slobody zaručené Zmluvou o FEÚ [rozsudok z 29. apríla 2021, Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkö (Výnosy, ktoré vypláca PKIPCP), C-480/19, EU:C:2021:334, bod 25].

42 Článok 63 ods. 1 ZFEÚ všeobecne zakazuje obmedzenia pohybu kapitálu medzi členskými štátmi Opatrenia zakázané týmto ustanovením, ako sú obmedzenia pohybu kapitálu, zahŕňajú opatrenia, ktoré môžu odradiť nerezidentov od investovania v určitom členskom štáte alebo odradiť rezidentov uvedeného členského štátu od investovania v iných štátoch [rozsudok z 29. apríla 2021, Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkö (Výnosy, ktoré vypláca PKIPCP), C-480/19, EU:C:2021:334, bod 26].

43 Podľa článku 65 ods. 1 písm. a) ZFEÚ nie sú článkom 63 ZFEÚ dotknuté práva členských štátov uplatňovať príslušné ustanovenia ich daňových zákonov, ktoré rozlišujú daňových poplatníkov podľa miesta bydliska alebo podľa miesta, kde investovali kapitál.

44 Toto ustanovenie, ktoré predstavuje výnimku zo základnej zásady voľného pohybu kapitálu, sa má vykladať doslovne. Preto ho nemožno vykladať v tom zmysle, že akákoľvek daňová právna úprava rozlišujúca medzi daňovníkmi v závislosti od miesta, kde majú bydlisko, alebo od členského štátu, v ktorom investujú svoj kapitál, je automaticky zlučiteľná so Zmluvou o FEÚ. Samotná výnimka upravená v článku 65 ods. 1 písm. a) ZFEÚ je totiž obmedzená článkom 65 ods. 3 ZFEÚ, ktorý stanovuje, že vnútroštátne ustanovenia uvedené v odseku 1 tohto článku „nesmú byť prostriedkom pre svojvoľnú diskrimináciu alebo skryté obmedzovanie voľného pohybu kapitálu a platieb vymedzených v článku 63 [ZFEÚ]“ (rozsudok zo 17. marca 2022, AllianzGI-Fonds AEVN, C-545/19, EU:C:2022:193, bod 41 a citovaná judikatúra).

45 Súdny dvor tiež rozhodol, že je nutné rozlišovať medzi rozdielnym zaobchádzaním, ktoré je podľa článku 65 ods. 1 písm. a) ZFEÚ prípustné, a diskrimináciou, ktorú zakazuje článok 65 ods. 3 ZFEÚ. Na to, aby sa mohla vnútroštátna daňová právna úprava považovať za zlučiteľnú s ustanoveniami Zmluvy o FEÚ týkajúcimi sa voľného pohybu kapitálu, je potrebné, aby sa rozdiel v zaobchádzaní týkal situácií, ktoré nie sú objektívne porovnateľné, alebo aby bol odôvodnený naliehavým dôvodom všeobecného záujmu (rozsudok zo 17. marca 2022, AllianzGI-Fonds AEVN, C-545/19, EU:C:2022:193, bod 42 a citovaná judikatúra).

46 Treba teda najprv preskúmať existenciu rozdielneho zaobchádzania, potom prípadnú porovnateľnosť situácií, a nakoniec prípadne možnosť odôvodniť rozdielne zaobchádzanie.

O existencii obmedzenia voľného pohybu kapitálu

47 V prejednávanej veci z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že podľa nemeckej právnej úpravy dotknutej vo veci samej sú špecializované realitné investičné fondy rezidenti oslobodené od dane z príjmov právnických osôb, zatiaľ čo špecializovaným realitným investičným fondom nerezidentom takéto oslobodenie od dane nie je priznané.

48 Špecializované realitné investičné fondy nerezidenti a špecializované realitné investičné fondy rezidenti tak podliehajú, pokiaľ ide o daňové pravidlá, ktoré sa na ne uplatňujú, rozdielnemu zaobchádzaniu, ktoré je nevýhodné pre špecializované realitné investičné fondy rezidentov.

49 Takéto rozdielne daňové zaobchádzanie môže odradiť na jednej strane špecializované realitné investičné fondy nerezidentov od investovania do nehnuteľností nachádzajúcich sa v Nemecku a na druhej strane investorov s bydliskom v Nemecku od využívania špecializovaných realitných investičných fondov nerezidentov na účely takýchto investícií (pozri v tomto zmysle rozsudky z 10. mája 2012, Santander Asset Management SGIIC a i., C-338/11 až C-347/11, EU:C:2012:286, bod 17, ako aj z 21. júna 2018, Fidelity Funds a i., C-480/16, EU:C:2018:480, bod 44).

50 Tento záver nemožno spochybniť zohľadnením zdanenia uplatniteľného na dividendy vyplácané investorom špecializovaných realitných investičných fondov rezidentov, keďže vnútroštátna právna úprava dotknutá vo veci samej nepodmieňuje oslobodenie týchto fondov od dane tým, že všetky príjmy z nehnuteľností majú byť zdanené na úrovni ich investorov.

51 V prípade špecializovaných realitných investičných fondov nerezidentov, ktoré zahŕňajú investorov so sídlom v Nemecku, totiž z tohto rozhodnutia vyplýva, že okrem obmedzeného zdanenia týchto fondov daňou z príjmov právnických osôb podliehajú títo investori, ktorí neobmedzene podliehajú dani z príjmov právnických osôb, aj dani z príjmov z kapitálového majetku z dôvodu dividend vyplácaných uvedenými fondmi.

52 Je pravda, že cieľom odpočítania dane stanoveného v § 4 ods. 2 siedmej vete InvStG 2004 je odstránenie tohto dvojitého zdanenia. Zo spisu však vyplýva, že úplné odstránenie uvedeného dvojitého zdanenia v skutočnosti závisí od osobitnej daňovej situácie každého vlastníka podielov, a teda je neisté. Nemecká vláda okrem toho na pojednávaní uviedla, že investori rezidenti špecializovaných realitných investičných fondov nerezidentov mohli byť znevýhodňovaní v porovnaní s investormi rezidentmi špecializovaných realitných investičných fondov rezidentov.

53 Za týchto podmienok je potrebné konštatovať, že právna úprava, akou je nemecká právna úprava vo veci samej, predstavuje obmedzenie voľného pohybu kapitálu, ktoré je v zásade zakázané článkom 63 ZFEÚ.

O porovnateľnosti situácií

54 Z judikatúry Súdneho dvora vyplýva jednak, že porovnateľný charakter cezhraničnej situácie s vnútroštátnou situáciou sa musí skúmať s prihliadnutím na cieľ, ktorý sledujú predmetné vnútroštátne ustanovenia, ako aj s prihliadnutím na predmet a obsah týchto vnútroštátnych ustanovení, a jednak, že na účely posúdenia, či rozdielne zaobchádzanie vyplývajúce z dotknutej právnej úpravy je odrazom objektívne rozdielnych situácií, treba vziať do úvahy iba relevantné rozlišujúce kritériá stanovené dotknutou právnou úpravou [rozsudok z 29. apríla 2021, Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkö (Výnosy, ktoré vypláca PKIPCP), C-480/19, EU:C:2021:334, bod 49 a citovaná judikatúra].

55 Pokiaľ ide o ciele sledované ustanoveniami nemeckého práva dotknutými vo veci samej, z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že príjmy z nehnuteľností špecializovaných realitných investičných fondov rezidentov združujúcich inštitucionálnych investorov nerezidentov sa zdaňujú daňou z príjmov právnických osôb nie na úrovni fondu, ale na úrovni investorov, s cieľom uplatniť zásadu transparentnosti, podľa ktorej sa príjmy zdaňujú len raz, ako aj zabezpečiť rovnaké zaobchádzanie s priamymi investíciami a investíciami vykonanými prostredníctvom investičného fondu. Tým, že tieto ustanovenia zdaňujú príjmy z nehnuteľností fondov rezidentov výlučne na úrovni investorov, majú za cieľ zabrániť kumulácii daní na úrovni fondu a na úrovni investorov.

56 Toto rozdielne daňové zaobchádzanie vyplýva zo skutočnosti, že v prípade špecializovaných realitných investičných fondov nerezidentov združujúcich investorov nerezidentov nemôže nemecký zákonodarca z dôvodu zásady teritoriality orgánu verejnej moci zaručiť právo Spolkovej republiky Nemecko ako členského štátu, na ktorého území sa nachádzajú predmetné nehnuteľnosti, tak, že zdaní týchto investorov nerezidentov zrážkovou daňou.

57 V tejto súvislosti treba konštatovať, že zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, vyplýva, že jediné rozlišovacie kritérium stanovené v § 11 ods. 1 druhej vete InvStG 2004 sa zakladá na mieste sídla fondov, keďže oslobodenie od dane sa vzťahuje len na fondy upravené vnútroštátnym právom, pričom investičné fondy upravené právom iného štátu sú vylúčené z oslobodenia od dane z príjmov právnických osôb. Rovnako § 15 ods. 2 druhá veta InvStG 2004 sa uplatňuje len na špecializované realitné investičné fondy rezidentov.

58 Treba však po prvé uviesť, že špecializovaný realitný investičný fond nerezident môže mať aj investorov so sídlom v Nemecku, na ktorých príjmy môže Spolková republika Nemecko uplatniť svoju daňovú právomoc. Z tohto hľadiska sa špecializovaný realitný investičný fond nerezident nachádza v situácii, ktorá je objektívne porovnateľná so situáciou špecializovaného realitného investičného fondu rezidenta (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. marca 2022, AllianzGI-Fonds AEVN, C-545/19, EU:C:2022:193, bod 69 a citovanú judikatúru).

59 Po druhé fondy rezidenti a nerezidenti sa nachádzajú v porovnateľnej situácii vzhľadom na cieľ sledovaný zásadou transparentnosti, ktorým je zabezpečiť rovnosť zaobchádzania s priamymi investíciami a investíciami uskutočnenými prostredníctvom investičného fondu. Príjmy z nehnuteľností fondov rezidentov sa totiž zdaňujú len na úrovni ich investorov na účely dosiahnutia tohto cieľa.

60 Po tretie cieľ spočívajúci v presune úrovne zdanenia z fondu na investora možno dosiahnuť aj v prípade fondov nerezidentov tým, že oslobodenie od dane z príjmov právnických osôb stanovené v § 11 ods. 1 druhej vete InvStG 2004 podlieha zdaneniu investorov týchto fondov. Hoci je pravda, že Spolková republika Nemecko nemôže zdaniť investorov nerezidentov, takáto nemožnosť je v súlade s logikou presunu úrovne zdanenia fondu na investora.

61 Za týchto podmienok sa zdá, že vymedziť možnosť oslobodenia od zrážkovej dane len pre špecializované realitné investičné fondy rezidentov nie je odôvodnené objektívne odlišnou situáciou medzi týmito fondmi a týmito rezidentmi v inom členskom štáte, ako je Spolková republika Nemecko (pozri analogicky rozsudok zo 17. marca 2022, AllianzGI-Fonds AEVN, C-545/19, EU:C:2022:193, bod 70 a citovanú judikatúru).

62 Preto sa vzhľadom na ciele nemeckej právnej úpravy, o ktorú ide vo veci samej, a rozlišovacie kritérium stanovené touto právnou úpravou fondy rezidenti a fondy nerezidenti nachádzajú v porovnateľnej situácii.

63 Navyše je nesporné, vo veci, v ktorej bol vyhlásený rozsudok z 2. júna 2016, Pensioenfonds Metaal en Techniek (C-252/14, EU:C:2016:402), na ktorý poukázala nemecká vláda, Súdny dvor rozhodol, že rozdielne posudzovanie zdanenia dividend vyplácaných dôchodkovým fondom podľa postavenia rezidenta alebo nerezidenta týchto fondov, ktoré vyplýva z uplatnenia dvoch rozdielnych metód zdanenia na tieto fondy, je odôvodnené rozdielnou situáciou týchto dvoch kategórií daňovníkov vzhľadom na cieľ sledovaný vnútroštátnou právnou úpravou, o ktorú ide v tejto veci, ako aj jeho predmet a obsah (rozsudok zo 17. marca 2022, AllianzGI-Fonds AEVN, C-545/19, EU:C:2022:193, bod 51).

64 V uvedenej veci sa však samotné fondy rezidenti a fondy nerezidenti, ktoré boli dôchodkovými fondmi, zdaňovali, ale odlišným spôsobom, vzhľadom na cieľ predmetnej vnútroštátnej právnej úpravy, ktorým bolo v rámci režimu starobných dôchodkov zaviesť neutrálne zdanenie nezávislé od konjunktúry rôznych typov aktív, ako aj všetkých dotknutých foriem dôchodkového sporenia, pričom dotknutý štát nemôže zabezpečiť tento cieľ tým, že rovnakým spôsobom zdaňuje fondy rezidentov a fondy nerezidentov.

65 V prejednávanej veci sú pritom fondy rezidenti oslobodené od dane z príjmov právnických osôb a nepodliehajú inému druhu dane.

O existencii naliehavého dôvodu všeobecného záujmu

66 Je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora obmedzenie voľného pohybu kapitálu možno pripustiť, iba keď je odôvodnené naliehavými dôvodmi všeobecného záujmu, je vhodné na zaručenie dosiahnutia predmetného cieľa a nejde nad rámec toho, čo je potrebné na dosiahnutie tohto cieľa (rozsudok zo 17. marca 2022, AllianzGI-Fonds AEVN, C-545/19, EU:C:2022:193, bod 75 a citovaná judikatúra).

67 V prejednávanej veci nemecká vláda vo svojich písomných pripomienkach tvrdí, že za predpokladu, že nemecká právna úprava dotknutá vo veci samej predstavuje obmedzenie voľného pohybu kapitálu, toto obmedzenie je odôvodnené dvomi naliehavými dôvodmi všeobecného záujmu, a to jednak potrebou zachovať koherenciu vnútroštátneho daňového systému a jednak potrebou zachovať vyvážené rozdelenie daňovej právomoci medzi členskými štátmi.

Potreba zachovať koherenciu vnútroštátneho daňového systému

68 Je nutné pripomenúť, že hoci Súdny dvor už rozhodol, že nevyhnutnosť zachovania koherencie vnútroštátneho daňového systému môže odôvodniť vnútroštátnu právnu úpravu, ktorá svojou povahou obmedzuje základné slobody, spresnil, že na to, aby tvrdenie založené na takomto odôvodnení mohlo byť úspešné, je podľa ustálenej judikatúry nevyhnutné, aby existoval priamy vzťah medzi dotknutou daňovou výhodou a kompenzáciou tejto výhody vo forme stanoveného daňového odvodu, pričom priama povaha tohto vzťahu sa musí posudzovať vzhľadom na cieľ sledovaný predmetnou právnou úpravou [rozsudky zo 16. decembra 2021, UBS Real Estate, C-478/19 a C-479/19, EU:C:2021:1015, body 65 a 66, ako aj zo 7. apríla 2022, Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkö (Oslobodenie zmluvných investičných fondov od dane), C-342/20, EU:C:2022:276, body 91 a 92, ako aj citovaná judikatúra].

69 Vnútroštátny súd a nemecká vláda sa domnievajú, že takýto vzťah existuje, keďže daňová výhoda, ktorú predstavuje oslobodenie fondov rezidentov od dane, je kompenzovaná priamym zdanením inštitucionálnych investorov nerezidentov týchto fondov, pretože § 15 ods. 2 druhá veta InvStG 2004 stanovuje priame priradenie príjmov z nehnuteľností investorom nerezidentom. Na účely zabezpečenia zdanenia investorov nerezidentov má fond povinnosť vykonať zrážkovú daň podľa § 15 ods. 2 štvrtej vety InvStG 2004. Okrem toho, ak by sa malo zohľadniť oslobodenie stanovené v § 11 ods. 1 druhej vete InvStG 2004, toto oslobodenie by bolo kompenzované zdanením investorov stanoveným v § 2 ods. 1 InvStG 2004, keďže títo investori podliehajú zrážkovej dani v zmysle § 7 InvStG 2004.

70 V tejto súvislosti treba uviesť, že hoci oslobodenie stanovené v § 11 ods. 1 druhej vete InvStG 2004 nie je v tomto ustanovení výslovne podmienené tým, že zdanenie investorov fondu umožní kompenzovať toto oslobodenie od dane, takýto priamy vzťah by mohol napriek tomu vyplývať z predmetného daňového režimu.

71 Vnútroštátnemu súdu, ktorý má jediný právomoc vykladať vnútroštátne právo, prináleží určiť, či priame priradenie príjmov z nehnuteľností investorom nerezidentom a zdanenie investorov rezidentov fondov rezidentov kompenzuje oslobodenie priznané týmto fondom. Predovšetkým mu prináleží overiť, či sú takí investori systematicky zdaňovaní a nemôžu byť oslobodení od uvedenej dane.

72 Aj za predpokladu, že by takýto priamy vzťah mohol vyplývať z predmetného daňového režimu, bolo by ešte potrebné overiť, či z dôvodu, že možnosť oslobodenia príjmov z nehnuteľností od dane z príjmov právnických osôb je vyhradená len špecializovaným realitným investičným fondom rezidentom, dotknutá právna úprava vo veci samej nejde nad rámec toho, čo je nevyhnutné na zabezpečenie koherencie uvedeného daňového systému (pozri v tomto zmysle rozsudok z 21. júna 2018, Fidelity Funds a i., C-480/16, EU:C:2018:480, bod 83).

73 V tejto súvislosti treba na jednej strane uviesť, že v prípade investorov rezidentov špecializovaného realitného investičného fondu nerezidenta vedie zdanenie uvedeného fondu k dvojitému hospodárskemu zdaneniu uvedených príjmov, pričom tieto príjmy sú zdanené po prvé v rámci uvedeného fondu, a po druhé u investora rezidenta. Ako však bolo pripomenuté v bodoch 51 a 52 tohto rozsudku, odstránenie tohto dvojitého zdanenia nemožno vždy dosiahnuť, čo je práve v rozpore s cieľom sledovaným vnútroštátnou právnou úpravou dotknutou vo veci samej (pozri v tomto zmysle rozsudok z 21. júna 2018, Fidelity Funds a i., C-480/16, EU:C:2018:480, bod 85).

74 Na druhej strane vnútorná koherencia daňového systému, o ktorý ide vo veci samej, by mohla byť zachovaná, ak by špecializované realitné investičné fondy nerezidenti mohli uplatniť oslobodenie od dane z príjmov právnických osôb pod podmienkou, že nemecké daňové orgány sa v plnej spolupráci s týmito fondmi ubezpečia, že investori v uvedených fondoch budú platiť daň zodpovedajúcu dani, ktorej podliehajú investori, do špecializovaného realitného investičného fondu rezidenta. Povoliť takýmto špecializovaným realitným investičným fondom nerezidentom využiť toto oslobodenie za týchto podmienok by predstavovalo menej reštriktívne opatrenie než aktuálny systém (pozri v tomto zmysle rozsudok z 21. júna 2018, Fidelity Funds a i., C-480/16, EU:C:2018:480, bod 84).

75 Na potrebu zachovania koherencie vnútroštátneho daňového systému sa preto nemožno odvolávať s cieľom odôvodniť obmedzenie voľného pohybu kapitálu spôsobené vnútroštátnou právnou úpravou, o ktorú ide vo veci samej.

Potreba zachovať vyvážené rozdelenie daňovej právomoci medzi členskými štátmi

76 Treba pripomenúť, ako Súdny dvor opakovane rozhodol, že odôvodnenie založené na vyvážení rozdelenia daňovej právomoci medzi členskými štátmi možno pripustiť vtedy, ak predmetný systém má za cieľ zabrániť konaniam, ktoré by mohli ohroziť právo niektorého členského štátu vykonávať svoju daňovú právomoc vo vzťahu k činnostiam uskutočňovaným na jeho území (rozsudok zo 17. marca 2022, AllianzGI-Fonds AEVN, C-545/19, EU:C:2022:193, bod 82 a citovaná judikatúra).

77 Ak sa však členský štát rozhodol, ako je to v situácii v konaní vo veci samej, nezdaniť fondy rezidentov z ich príjmov vnútroštátneho pôvodu, nemôže sa odvolávať na potrebu zabezpečenia vyváženého rozdelenia daňovej právomoci medzi členskými štátmi, aby tým odôvodnil zdanenie fondov nerezidentov dosahujúcich takéto príjmy (pozri analogicky rozsudok zo 17. marca 2022, AllianzGI-Fonds AEVN, C-545/19, EU:C:2022:193, bod 83 a citovanú judikatúru).

78 Z toho vyplýva, že odôvodnenie založené na zachovaní vyváženého rozdelenia daňovej právomoci medzi členskými štátmi nemožno prijať.

79 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na položenú otázku odpovedať tak, že článok 63 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že bráni právnej úprave členského štátu, podľa ktorej špecializované realitné investičné fondy nerezidenti v obmedzenej miere podliehajú dani z príjmov právnických osôb, pokiaľ ide o príjmy z nehnuteľností, ktoré dosahujú na území tohto členského štátu, zatiaľ čo špecializované realitné investičné fondy rezidenti sú oslobodené od tejto dane.

O trovách

80 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

Článok 63 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že bráni právnej úprave členského štátu, podľa ktorej špecializované realitné investičné fondy nerezidenti v obmedzenej miere podliehajú dani z príjmov právnických osôb, pokiaľ ide o príjmy z nehnuteľností, ktoré dosahujú na území tohto členského štátu, zatiaľ čo špecializované realitné investičné fondy rezidenti sú oslobodené od tejto dane.

Podpisy